

Jag har lungknutor – vad betyder det?

Lungknutor, även kallade pulmonella knutor, är små områden i lungan som är tätare (tjockare) än omgivande, normal lungvävnad.

Lungknutor kan ofta upptäckas när någon genomgår röntgen eller skanning för att undersöka ett hälsotillstånd, till exempel hjärtproblem eller benbrott. De kan också upptäckas vid en skanning som utförs som en del av lungcancerscreening eller ett program för lunghälsokontroll. De kan synas på skanningen eller röntgenbilden som vita eller grumliga fläckar mot de omgivande mörka eller svarta normala områdena i lungan.

Människor lever vanligtvis med lungknutor utan några problem. De flesta knölar är inte lungcancer och kommer inte att utvecklas till lungcancer, men när du väl vet att du har en eller flera är det viktigt att veta vilken risk du löper och vad som händer härnäst.

Lungknutor är ganska vanliga hos vuxna och ger sällan några symtom. Så många som 1 av 4 personer, och till och med 1 av 2 personer som röker, kan ha dem. Fler människor än tidigare upptäcks ha lungknutor eftersom fler skanningar utförs och bilder från moderna röntgenapparater nu kan visa knutor som är så små som 1-2 mm i diameter.

Om lungknutor upptäcks måste läkarna besluta vad som ska göras åt dem. De kan kanske snabbt lugna dig med att det inte är cancer eller säga att de vill undersöka dem närmare. Om läkarna misstänker att knutorna kan vara cancer, gäller att ju tidigare lungcancer diagnostiseras, desto lättare är den att behandla och desto bättre blir resultatet.

Men cirka 95 % av knölarne är inte cancer.

Flera faktorer tros orsaka lungknutor, bland annat tidigare infektioner (inklusive exponering för tuberkulos), rökning och andra tillstånd som kan orsaka inflammation i lungorna. Vissa lungknutor orsakas av små, icke-cancerösa tumörer.

Vad letar läkarna efter?

Alla knölar är inte likadana. De kan variera i storlek, form och densitet.

Läkare använder sig av de här egenskaperna och hur de kan förändras över tid för att så noggrant som möjligt avgöra vilka knölar som är ofarliga och vilka som innebär en ökad risk för lungcancer. De kommer också att undersöka hur många knutor det finns och var i lungan de sitter.

• Storlek (diameter och volym)

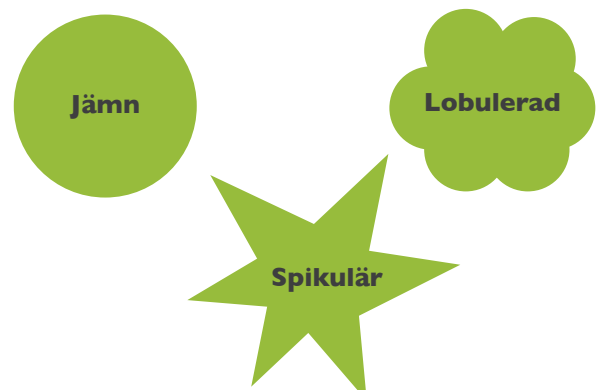
CT-specialister (radiologer) kan noggrant mäta knutarnas diameter och tredimensionella storlek. Om de knutor som upptäcks är små är det mest troligt att de är ofarliga (godartade). Trots det kan din läkare vilja övervaka dem över tid med uppföljande skanningar för att se om de växer, särskilt om du anses ha en högre risk för lungcancer. Alla knutor växer inte.

Större knölar kommer sannolikt att kräva ytterligare skanningar och tester, såsom en biopsi.

• Form (kant eller marginal)

Kanten på knutan (där den vidrör normal lungvävnad) kallas marginalen.

Lungknutor med släta eller rundade kanter (lobulerade) är oftast ofarliga. Knutor som har ojämna eller taggiga kanter (spikulära), som om de sträcker sig in i den omgivande lungvävnaden, behöver oftast undersökas närmare.

• Täthet/konsistens

En skanning kan visa hur tät en knuta är. Vissa framträder som helt vita på en skanning eftersom de huvudsakligen består av kalcium och kan vara resultatet av en tidigare infektion. Dessa förkalkade knutor är sannolikt ofarliga.

Många knutor kan se gråa och dimmiga ut eftersom de är mindre täta och saknar fasta delar. En sådan knuta kallas för en grundglasknuta. Vissa knutor kan ha en fast del med en mindre tät, grumlig del runt omkring sig. Dessa kan kallas halvfasta (eller delvis fasta eller subfasta) knutor. Dessa knutor kan behöva undersökas mer noggrant.

Hur bestämmer läkarna vad som ska göras härnäst?

Läkarna följer riktlinjer som grovt kategoriserar knutor från låg risk till medelhög och hög risk för cancer baserat på datortomografiundersökningar.

De kommer också att ta hänsyn till andra faktorer, såsom ålder och eventuella rökvanor, när de beräknar den totala risken för att en knuta är cancer. Deras bedömning av din egen risk att utveckla lungcancer spelar också en roll för vad som händer när knutor upptäcks.

Om dina knutor tillhör låg riskgruppen behöver du kanske inte någon uppföljning. Vid något högre risk kan du behöva genomgå en biopsi eller ytterligare en skanning om några månader för att kontrollera om något har förändrats. Ibland håller läkare koll på knutorna i flera år och gör skanningar då och då.

Om dina knutor bedöms utgöra en högre risk kan du behöva genomgå ytterligare undersökningar omedelbart.

Eftersom knutor och deras orsaker kan variera mycket är riktlinjerna komplexa och täcker många situationer. Det som händer med en person kan vara annorlunda för en annan, även om deras knutor kan se likadana ut.

Dina läkare kommer att förklara hur processen tillämpas på dig och vilka alternativ du har för vad som händer härnäst och när.

Du kan be dina läkare att förklara mer om det är något du inte förstår. Det kan hjälpa om du känner dig orolig över vad som händer.

Du kanske vill ta med dig en familjemedlem eller en förtrogen vän till dina läkarbesök. De kan hjälpa dig med frågor och att komma ihåg vad läkarna har sagt. Du ska kunna känna dig fri att ta anteckningar under dina läkarbesök eller till och med spela in samtalen, med tillstånd.

Behöver jag behandling för mina lungknutor?

Det beror på orsaken till knutorna. Ibland övervakar läkare helt enkelt knutorna över tid för att se om de växer eller förändras på något sätt. Det kallas övervakning. Om allt är stabilt behöver du kanske ingen behandling.

Ibland rekommenderar läkare att en knuta avlägsnas kirurgiskt, antingen för att de vet att den är cancerös eller för att de är oroliga för att den kan vara cancerös.

Cancerösa lungknutor kan ibland också behandlas med strålbehandling om operation inte är ett lämpligt alternativ för dig eller om du inte vill opereras.

Dina läkare kommer att diskutera dessa möjliga alternativ med dig och rekommendera den mest lämpliga behandlingen med minsta möjliga risk eller skada för dig.

GLOBAL LUNG CANCER
COALITION

Jag har lungknutor – vad betyder det? © Global Lung Cancer Coalition
www.lungcancercoalition.org

Denna informationsbroschyr har tagits fram av sekretariatet för Global Lung Cancer Coalition (GLCC) och granskats av lungcancerexperter. För mer information om support- och informationstjänster som finns tillgängliga i ditt land, besök www.lungcancercoalition.org Version 1 – november 2024.